

ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αθήνα, 25-10-2021

I. Επί του ερωτήματος.

Μου ζητήθηκε να γνωμοδοτήσω, εάν δυνάμει της υπ' αρ. 4242/2021 απόφασης του Εφετείου Αθηνών, η οποία αναγνώρισε ότι η απεργία-αποχή της Δ.Ο.Ε. από την αξιολόγηση ήταν παράνομη, απαγόρευσε τη συνέχιση της απεργίας- αποχής και απείλησε ποινή 3000 € για κάθε παράβαση της απαγόρευσης συνέχισής της, μπορεί να επιβληθεί εις βάρος των εκπαιδευτικών μελών των σωματείων μελών της Δ.Ο.Ε., ποινή ύψους 3.000 ευρώ.

II. Επί των εφαρμοστέων διατάξεων.

Με την υπ' αρ. 4242/2021 απόφαση του Εφετείου Αθηνών, η οποία εκδόθηκε κατόπιν εφέσεων, που ασκήθηκαν από την Δ.Ο.Ε., την Ο.Λ.Μ.Ε. και την Ο.Ι.Ε.Λ.Ε. καθώς και το Υπουργείο Παιδείας, κρίθηκε ότι η από 16-9-2021 απεργία της Δ.Ο.Ε. ήταν παράνομη, απαγορεύτηκε η συνέχιση της και απειλήθηκε εις βάρος της Δ.Ο.Ε., της Ο.Λ.Μ.Ε., της Π.Ο.Σ.Ε.Ε.Π.Ε.Α. και της Ο.Ι.Ε.Λ.Ε. ποινή ύψους 3.000 € σε περίπτωση συνέχισης της ως άνω απεργίας. Συγκεκριμένα, η απόφαση κρίνει στο διατακτικό της «Απειλεί σε βάρος κάθε μίας των εναγομένων χρηματική ποινή τριών χιλιάδων ευρώ (3000 €) για κάθε παράβαση του διατακτικού της παρούσας ως προς την παραπάνω καταψηφιστική διάταξη». Η καταψηφιστική διάταξη, στην οποία αναφέρεται είναι αυτή, η οποία απαγορεύει στις εναγόμενες συνδικαλιστικές οργανώσεις την συνέχιση της απεργίας, που κρίθηκε παράνομη, ήτοι ειδικά για την περίπτωση της Δ.Ο.Ε. την από 16-9-2021 απεργία αποχή από την αξιολόγηση.

Εν προκειμένω, το κρίσιμο νομικό ζήτημα, που ανακύπτει είναι εάν η Εφετειακή απόφαση, η οποία αναγνώρισε τον παράνομο χαρακτήρα της από 16-9-2021 απεργίας και απείλησε χρηματική ποινή εις βάρος των Οργανώσεων για κάθε ημέρα παράβασης της εν λόγω αποφάσεως, καταλαμβάνει με τη μορφή του δεδικασμένου και τους απεργούς υπαλλήλους.

Οι διατάξεις, που αφορούν στο δεδικασμένο περιέχονται στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και συγκεκριμένα στα άρθρα 321 επ. Συγκεκριμένα, το άρθρο 321 προβλέπει «Όσες οριστικές αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων δεν μπορούν να προσβληθούν με Ανακοπή Ερημοδικίας και έφεση είναι τελεσίδικες και αποτελούν Δεδικασμένο». Το άρ. 322 προβλέπει «1. Το Δεδικασμένο εκτείνεται στο ουσιαστικό ζήτημα που κρίθηκε, αν η απόφαση έκρινε οριστικά για μια έννομη σχέση που έχει προβληθεί με αγωγή, Ανταγωγή, Κύρια παρέμβαση ή ένσταση συμψηφισμού. Το Δεδικασμένο εκτείνεται επίσης και στο δικονομικό ζήτημα που κρίθηκε οριστικά». Το άρθρο 324 του ιδίου ως άνω Κώδικα προβλέπει: «Δεδικασμένο υπάρχει μεταξύ των ίδιων προσώπων με την ίδια ιδιότητα μόνο για το δικαίωμα που κρίθηκε και εφόσον πρόκειται για το ίδιο αντικείμενο και την ίδια ιστορική και νομική αιτία». Τέλος, τα υποκειμενικά όρια του δεδικασμένου ρυθμίζονται στο άρθρο 325 ως εξής «Το Δεδικασμένο ισχύει υπέρ και κατά 1) των διαδίκων, 2) εκείνων που έγιναν διάδοχοί τους όσο διαρκούσε η δίκη ή μετά το τέλος της, 3) εκείνων που νέμονται ή κατέχουν το επίδικο πράγμα στο όνομα κάποιου διαδίκου ή διαδόχου του, αδιάφορο αν πρόκειται για σχέσεις εμπράγματα ή ενοχικές. Το Δεδικασμένο δεν ισχύει απέναντι σε εκείνον που απέκτησε δικαιώματα σύμφωνα με τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου με μεταβίβαση από μη δικαιούχο».

Εκ των ανωτέρω διατάξεων συνάγεται, ότι το δεδικασμένο καταλαμβάνει αποκλειστικά και μόνο το αντικείμενο της δίκης μεταξύ των ίδιων προσώπων, με την ίδια ιδιότητα και για το ίδιο δικαίωμα, που απορρέει από την ίδια ιστορική και νομική αιτία. Αντίστοιχα, τα υποκειμενικά όρια του δεδικασμένου καταλαμβάνουν μόνο τα πρόσωπα, που στα πλαίσια της συγκεκριμένης δίκης, έφεραν την ιδιότητα του διαδίκου.

Περαιτέρω, ειδικά για την περίπτωση της απειλής χρηματικής ποινής το άρθρο 947ΚΠολΔικ προβλέπει: «1. Όταν ο οφειλέτης έχει υποχρέωση να παραλείψει ή να ανεχθεί πράξη, το δικαστήριο, για την περίπτωση που παραβεί την υποχρέωση του, απειλεί για κάθε παράβαση χρηματική ποινή έως εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ υπέρ του δανειστή και προσωπική κράτηση έως ένα έτος. Αν η απειλή της χρηματικής ποινής και της προσωπικής κράτησης δεν περιέχεται στην απόφαση που καταδικάζει τον οφειλέτη να παραλείψει ή να ανεχθεί πράξη, απαγγέλλεται από το μονομελές πρωτοδικείο. Το δικαστήριο αυτό είναι αρμόδιο να βεβαιώσει την παράβαση και να καταδικάσει στη χρηματική ποινή και στην προσωπική κράτηση. Στην τελευταία περίπτωση, δικάζει σύμφωνα με τη διαδικασία των περιουσιακών διαφορών των άρθρων 614 επ.».

Αντίστοιχα, το άρθρο 924 του ιδίου Κώδικα προβλέπει: «Η διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης αρχίζει από την επίδοση σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση αντιγράφου του απογράφου με επιταγή για εκτέλεση και στην περίπτωση του άρθρου 915 και αντιγράφου του αποδεικτικού εγγράφου που αναφέρεται στο άρθρο αυτό. Η επιταγή γράφεται κάτω από το αντίγραφο του απογράφου και πρέπει να ορίζει με ακρίβεια την απαίτηση. Όποιος επισπεύδει αναγκαστική εκτέλεση, έχει υποχρέωση να διορίσει, με την επιταγή που κοινοποιείται σε εκείνον κατά του οποίου γίνεται η εκτέλεση, αντίκλητο που να κατοικεί στην περιφέρεια του πρωτοδικείου του τόπου της εκτέλεσης, διαφορετικά αντίκλητος θεωρείται ο πληρεξούσιος δικηγόρος που υπογράφει την επιταγή. Στον αντίκλητο μπορούν να γίνουν όλες οι επιδόσεις και οι προσφορές που αφορούν την εκτέλεση».

Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 947 παρ. 1 και 924 Κ.Πολ.Δ., όπως ισχύουν, προκύπτει ότι όταν ο οφειλέτης έχει υποχρέωση να παραλείπει ή να ανεχθεί πράξη, το δικαστήριο για την περίπτωση, που παραβεί την υποχρέωσή του απειλεί για κάθε παράβαση χρηματική ποινή μέχρι 100.000 ευρώ υπέρ του δανειστή και προσωπική κράτηση έως ένα (1) έτος. Η διαδικασία της κατά το άρθρο 947 παρ. 1 Κ.Πολ.Δ. εκτέλεσης διέρχεται δύο στάδια και απαιτεί δύο δικαστικές αποφάσεις. Με την πρώτη απόφαση βεβαιώνεται η υποχρέωση ενός διαδίκου να παραλείπει ή να ανεχθεί πράξη και συγχρόνως απειλούνται κατ' αυτού οι ποινές της χρηματικής ποινής και της προσωπικής κράτησης αθροιστικά και καθορίζονται το ποσό της χρηματικής ποινής και ο χρόνος της προσωπικής κράτησης για την περίπτωση της απείθειας και παραβίασης από αυτόν της υποχρέωσης προς παράλειψη ή ανοχή. Με τη δεύτερη απόφαση, που εκδίδεται κατά την ειδική διαδικασία των περιουσιακών διαφορών (άρθρα 614 επ. Κ.Πολ.Δ.) και μετά προηγούμενη κοινοποίηση της πρώτης απόφασης, με επιταγή προς εκτέλεση, γίνεται διάγνωση της παράβασης και καταδικάζεται ο παραβάτης, καθ' ου η εκτέλεση στη χρηματική ποινή και την προσωπική κράτηση η οποία έχει καταπέσει. **(ΑΠ 804/2018)**. Προϋπόθεση για τη βεβαίωση της παράβασης και στοιχείο του δικογράφου της αγωγής είναι η αναφορά, ότι επιδόθηκε η απόφαση, η οποία αποτελεί και τον εκτελεστό τίτλο για την παράλειψη ή ανοχή, με επιταγή προς εκτέλεση. Θέμα παράβασης του διατακτικού της πρώτης απόφασης ανακύπτει μόνο αν προηγήθηκε κοινοποίηση αντιγράφου του απογράφου της με επιταγή προς εκτέλεση, με την οποία αρχίζει η διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης. Απλή επίδοση αντιγράφου της απόφασης προς γνώση και για τις νόμιμες συνέπειες δεν αρκεί **(Κ. Κεραμεύς/Δ. Κονδύλης/Ν. Νίκας, Ερμηνεία ΚΠολΔ, έκδ. 2000, άρθρο 947, σελ. 1826. ΕΦΘΕΣ 1291/1992 ΕλλΔνη 35, 1700, ΜΠΡΑΘ 264/1994 ΑρχΝ 46, 291, ΑΠ 1116/1988, Δνη 31, 76, ΕφΘεσ 1807/2005 Δημοσίευση σε Νόμος, ΕφΑθ 1779/2001, ΕΔΠολ 2001, 306, ΕφΑθ 1179/2001, ΕΔΠολ 2003, 79, Β. Βαθρακοκοίλη, ΚΠολΔ, αρ. 947, τόμος Ε', σ. 586, αριθ. 63)**.

Εν προκειμένω, η αγωγή, που οδήγησε στην έκδοση της υπ' αρ. 4242/2021 απόφασης του Εφετείου, ασκήθηκε από το Ελληνικό Δημόσιο κατά των τεσσάρων συνδικαλιστικών οργανώσεων (Δ.Ο.Ε., Ο.Λ.Μ.Ε., Ο.Ι.Ε.Λ.Ε. και Π.Ο.Σ.Ε.Ε.Π.Ε.Α.) και αφορούσε σε συγκεκριμένες απεργιακές κινητοποιήσεις, ήτοι αυτές, που προκηρύχθηκαν στις 16-9-2021, 13-9-2021, 21-9-2021 και 20-9-2021 και σχετίζονταν με την απεργία αποχή από την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου. Με την τελεσίδικη απόφαση του Εφετείου Αθηνών, κρίθηκε μεταξύ των ως άνω διαδίκων (Δημόσιο και Συνδικαλιστικές Οργανώσεις), ότι οι

συγκεκριμένες απεργιακές κινητοποιήσεις, που είχαν εξαγγελθεί ήταν παράνομες και απαγορεύτηκε η συνέχιση τους για το μέλλον. Ως μέσο δε για την εκτέλεση των ως άνω αποφάσεων απειλήθηκε ποινή ύψους 3.000 ευρώ εις βάρος των οργανώσεων, για κάθε ημέρα συνέχισης των ως άνω κινητοποιήσεων, που κρίθηκαν παράνομες.

Με τα δεδομένα αυτά, **θέμα επιβολής της χρηματικής ποινής των 3.000 €, που απειλήθηκαν για κάθε ημέρα παράβασης της απόφασης του Εφετείου, σε περίπτωση δηλαδή συνέχισης της απεργίας εκ μέρους των συνδικαλιστικών οργανώσεων, εις βάρος των εκπαιδευτικών δεν τίθεται και δεν μπορεί να τεθεί**, αφού η εκδοθείσα υπ' αρ. 4242/2021 απόφαση του Εφετείου Αθηνών, καταλαμβάνει αποκλειστικά και μόνο τους διαδίκους, που συμμετείχαν στην ως άνω δίκη και όχι αόριστο και ακαθόριστο αριθμό εκπαιδευτικών- μελών των οργανώσεων αυτών.

Ακόμα δε και η εις βάρος των συνδικαλιστικών οργανώσεων απειλή χρηματικής ποινής ύψους 3.000 €, προϋποθέτει την εκτέλεση της Εφετειακής απόφασης, όπως ανωτέρω περιγράφεται με την άσκηση αυτοτελούς αγωγής για τη διαπίστωση της παραβάσεως. Τέλος, **παράβαση της εφετειακής απόφασης μπορεί να νοηθεί μόνο, εφόσον οι Οργανώσεις εμείνουν στην συνέχιση της συγκεκριμένης απεργίας - αποχής και όχι βεβαίως σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση οργανωμένης συνδικαλιστικής δράσης**, αφού η Εφετειακή απόφαση αφορά αποκλειστικά και μόνο τις συγκεκριμένες απεργίες, που κρίθηκαν παράνομες και όχι οποιαδήποτε άλλη συνδικαλιστική ενέργεια ή απεργία, την οποία ήθελε αποφασίσουν οι ως άνω οργανώσεις στο μέλλον.

III. Επί της απαντήσεως, που προσήκει στο ερώτημα, που ετέθη.

Με βάση τα ανωτέρω, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να επιβληθεί εις βάρος των εκπαιδευτικών μελών της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας η απειληθείσα από την υπ' αρ. 4242/2021 απόφαση του Εφετείου Αθηνών εις βάρος της χρηματική ποινή ύψους 3.000 €. Ακόμα, όμως και εις βάρος της Δ.Ο.Ε. μία τέτοια ποινή θα μπορούσε να επιβληθεί, μόνο εφόσον συνεχιζόταν η από 16-9-2021 απεργία αποχή και πάντοτε με την τήρηση των προϋποθέσεων, που ανωτέρω περιεγράφηκαν.

Παραμένω στην διάθεση σας.

Μαρία Μαγδαληνή Τσίπρα

Δικηγόρος –Νομική Σύμβουλος Δ.Ο.Ε.